

DUMINECA

Organul Vicariatului Episcopal gr. cat. român din Maramureș

Biuroul de distribuire: Librăria Asociațiunii Sighet, Piața Unirei No. 25

Apare în fiecare Duminica.

Prețul unui exemplar: 1 Leu.

Preasfințitul Episcop la Mănăstirea Moiseiului.

Întreg Maramureșul cu bucurie sufletească va lua știrea, că iubitul nostru episcop Iuliu și în acest an va cerceta sf. Mănăstire dela Moisei, unde cu arhierescă dragoste dorește să-și îmbrățișeze credincioșii din nobilul Maramureș.

Dăm în acest loc scrisoarea Ilustrității sale, prin care anunță sosirea sa la Mănăstire.

EPISCOPIA GHERLEI.

No. 4389—1927.

Reverendisime în Hristos Frate!

Mănat de statornică dragoste ce mă însufletește față de iubitul popor credincios al Maramurășului, deși nu mi-a fost dat să fac acolo în anul acesta vizitații canonice mai extinse, voi alerga totuși la îmbrățișare sfântă cu sufletul Maramurășului credincios, la sfânta Mănăstire a Moiseiului pentru praznicul Nașterii Maicii Domnului din 8 Septembrie. Tot atunci va fi ridicat la treapta onoratei proeții, iubitul Nostru fiu și al Maramurășului Victor Dunca, cleric la Paris.

Vei binevoi Reverendisime în Hristos Frate a împărțiși aceasta Venerabilului Cler și Fraților de peste graniță, care la rândul său va binevoi a-le vesti poporului credincios, pentruca să afle cu toții că-i aștept cu drag, cât mai mulți, la locul sfânt de închinare.

Împărtașește Reverendisime în Hristos Frate de pe acum tuturor dragostea sufletului meu și arhierescă binecuvântare.

Gherla, la 30 August 1927

Episcop Iuliu

Reverendisimului în Hristos Frate

ILARIU BOROS, vicar foraneu al Maramureșului

SIGHETUL-MARMAȚIEI

Dragostea calduroasă ce respiră din fiecare cuvânt al acestei scrisori dovedește griega adevărat părintească ce o poartă marele Arhiepiscop fiecărui suflet.

Vom răspunde la glasul de chemare cu iubire și alipire fiercă.

Sfânta Mănăstire să ne fie tuturor loc de întâlnire la marele praznic al Nașterii Maicii Domnului!

Dumineca a douăsprezecea după Rusalii.

Apropiindu-se un tânăr de Isus, îl întreabă: *Invățătorule bune, ce bine voiu face, ca să am viața de veci? Isus îi răspunde: De vrei să întri în viață, ține poruncile.*

Pentru creștini este un bine, la care tot creștinul este îndatorat, și un bine la care e sfătuit. Binele, la care este îndatorat fiecare creștin, trebuie pus înaintea tuturor, și acel bine nu se poate trece cu vederea-fără de păcat. Acest bine, la care suntem datori, este aceea ce ne poruncește Dumnezeu în cele zece porunci. Să iubim pe Dumnezeu, să cinștim numele lui cel preasfânt, să sfințim sărbătorile, să cinștim pe părinți să nu mințim, să nu cântim, să nu facem nici o daună sau pagubă aproapelui în averea lui, în cinstea lui, să nu vătămăm curătenia, să nu dorim, să nu poftim ceea ce este a altuia, să voim bine la toți, și la vrășmașii noștri, și să iertăm orice vătămare. Acestea sunt poruncile lui Dumnezeu, sunt binele, pe care îl poruncește Dumnezeu, și pe care îl voește dela toți. *Aceasta este voia lui Dumnezeu . . . pe care o cerem în „Tatăl Nostru” când zicem: Fie voia ta. . . Se pot face fapte bune între-cătoare cât de multe: să rostesti rugăciuni și psalmi cât de mulți să umbli pe la Mănăstiri cât de multe cu icoane făcătoare de minuni, să dai pomene, să faci milostenii cât de mari, să ascuți liturghii, să deprinzi câte și mai câte evlavii; toate acestea nu sunt de nici un folos pentru Raiu, dacă nu păzești poruncile cele zece alui Dumnezeu: De vrei să întri în viață, ține poruncile. Iată lucrul cel d'întâi ce trebuie să-l faci, frate creștine, dacă vrei să ajungi la viața de veci: Ține poruncile. Ferice de tine, dacă vei putea zice către Domnul, ceea ce a zis tânărul din Evangelia de astăzi: Toate acestea le-am păzit din tinerețele mele.*

* * *

Mai este un alt bine de datorie, pe care noi trebuie să-l facem întru cât suntem fii ai sfintei Biserici, care bine ni-l poruncește Biserica cu putere dumnezească. Adecă noi trebuie să ascultăm sfânta Liturghie în Dumineci și sărbători, să ținem posturile și ajunurile în zilele și vremurile statorite, să ne spovedim și să ne cuminecăm macar odată în an. A nu asculta de poruncile Bisericii fără pricină legiuită este mare păcat, și prin

urmare ori ce faptă bună am face în atare stare de păcat, nu e faptă vrednică pentru ceriu. Iată dară un bine, ce trebuie să ne stea tare mult la inimă: păzirea poruncilor sfintei Biserici.

Ele sunt poruncile Maicei noastre iubitoare, pe cari ea le-a statorit pentru binele nostru, și păzirea acestora aduce cu sine cele mai mari și mai alese binecuvântări ale lui Dumnezeu. E adevărat că astăzi mulți creștini nu prea bagă în seamă poruncile Bisericii; în zilele de Dumineci și sărbători mulți nu-și bat capul să meargă la Biserică, să asculte Liturghia, ori o ascultă rău. . . ; își dau îngăduință și slobozenie (fără nici o pricină ori pentru pricini foarte ușoare) dela ajunuri și posturile poruncite. Totuși, acesta este semnul de pe care se cunosc și se deosebesc bunii și adevărații fii ai Bisericii! Să ne hotărîm a fi ascultători fii ai sfintei Maicei Biserici, că numai atunci ne va încărcă Dumnezeu cu darurile și binecuvântările sale.

* * *

În urmă Dumnezeu mai voește și un alt bine dela noi. Voește să ne împlinim datorințele stărei noastre proprii. Lui Adam și nouă, fiilor săi, Dumnezeu ne-a poruncit să ne câștigăm pâinea cu ostenală și cu sudoarea frunții noastre: *în sudoarea feții tale îți vei câștiga pâinea ta.* Dumnezeu voește ca toți să se trudească să ostenească, să lucre. Așa trebuie să lucreze economul, țărănul, măiestrul, meseriașul, școlarul, dirigătorul ori în ce dirigătorie sau slujbă ar fi pus el. Fiecare își are datorințele stărei sale pe cari trebuie să le îndeplinească. Cătră împăratul Carol al V-a a zis odată un preot, la care venise împăratul să se spovedească: acum, după ce ai mărturisit păcatele lui Carol, mărturisește și păcatele Cesarului, ale împăratului, adecă celea ce le-ai săvârșit în slujba și dirigătoria de împărat, de domnitor. Mulți creștini trec tare ușor preste datorințele stării lor: datorințe de cap de familie de soți ori soție de căsătorie, de tată, mamă, stăpân, slugă, dirigător, funcționar. Dar acestea datorințe vor fi un mare punct de cercetare pentru ziua cea mare și înfricoșată a Judecării.

Frați creștini! Nu uitați nici odată că pe lângă datorințele ce le aveți de a păzi poruncile lui Dumnezeu și ale sfintei Biserici, voi mai aveți și datorințe deschilinite

ale stărei voastre proprii în care v'a așezat Dumnezeu. Împliniți-vă cu credință și cu dragoste toate datorințele voastre, pentru ca să puteți da un răspuns bun la înfricoșatul județ a lui Hristos, Domnul Nostru.

Dumnezeu și Preasfânta Treime.

(Urmare)

Aceleași trei persoane dumnezeiești se arată și cu prilejul Schimbării la față a Mântuitorului: „Iată nor luminos i-a umbrît pe ei, și iată glas din nor zicând: Acesta este fiul meu cel iubit, întru carele bine am voit, pe acesta să-l ascultați” Matei 17. 5.

Se aude glasul Tatălui, se vede Fiul în persoana lui Isus schimbat la față, și cum învață Sfinții Părinți și marii Dascăli ai bisericii, Spiritul Sfânt se arată în norul luminos. În Legea veche Dumnezeu se arăta în un nor întunecos, din care ieșea tunet; Spiritul Sfânt se arată aici în un nor luminos, pentruca să arate strălucirea și dulceața Legii nouă.

Preasfânta Treime. — Ariu. Cea mai groaznică erezie ce a fost împotriva Preasfintei Treimi, este erezia Arianilor. — Ea nimicea învățătura despre Preasfânta Treime, negând (negându) dumnezeirea Cuvântului; adică a Fiului Dumnezeu.

Această a doua persoană, zicea Ariu, se ridică, se înalță în sferile ființelor mai pe sus decât celelalte zidiri; cu toate acestea ea însăși (a doua persoană: Fiul) a fost zidită, creată, foarte asemenea, dar nu egală, nu de aceeași ființă — cu Dumnezeu — Tatăl, având o ființă (substanță) deosebită de ființa Tatălui, și nu întocmai aceeași.

Împotriva acestei greșeli și rătăcirii, Sfânta Biserică propovăduie învățătura sănătoasă, adevărată, declarând că Fiul este de o ființă (consubstanțial) cu Tatăl.

(Va urma)

CUMPĂRAȚI

„NOUL TESTAMENT”

tradus și tâlcuit de p. dr. Bălan
la LIBRĂRIA ASOCIAȚIUNI SIGHET
Piața Unirii No. 25.

Mănăstirea dela Moisei.

Într'o diplomă din anul 1365 se amintește deja moșia din comuna Moisei împreună cu comunele Moisei, Ieudul, Bocicoelul, ambele Vișae (Vișeul de jos și Vișeul de sus) Borșa și ambele Săliștea, ca aparținătoare moșiei Cuhea și ca proprietatea voivodului Balc și prin el al fraților săi Drag, Dragomir și Ștefan. Moșia anterior era al voivodului Bogdan, care însă le-a părăsit trecând în Moldova. Din acest document — afară de valoarea istorică — se vede că atât comuna cât și parohia sunt vechie.

În comuna Moisei au fost două biserici de lemn, devastate ambele de tătari în anul 1917. Biserica din sus a fost a familiei Vlonga, cea din jos a familiei Pop-Coman. Biserica de piatră de azi s'a zidit în anul 1840.

Mănăstirea Moiseiului se ridică asupra satului, pe valea numită Izvorul Negru, în apropierea vlei „izvorul lui Dragoș” în care a poposit Dragoș trei zile când a mers în Moldova. Un loc frumos, merit pentru reculegere sufletească, cu un aspect grandios. Cătră răsărit, craiul munților noștri „Pietrosul” cătră miez de noapte dealul „Traian”, posesiunea Mănăstirei, din care resare izvorul negru pe o vale numită a lui „Dragoș” Jur împrejur păduri de brazi cu un aspect minunat.

După documintele din arhiva vicarială Mănăstirea cea veche s'a zidit în anul 1600 și s'a sfințit la hranul adormirii Sf. Născ. de Dumnezeu. La sfințirea Mănăstirei a fost de față o mulțime de credincioși și fundatorii Mănăstirei au dat un document în care spun mejele averilor Mănăstirei și le lase acele toate Mănăstirei pe veci cu dorința că călugării de acolo să crească dieci cantori și învățători. Acest act donațional s'a aprobat în congregațiunea județana ținută în Sighet la 10 August 1694.

Fiind biserică cea mică zidită cu 300 ani mai înainte micuță și deteriorată, asemenea cu casa călugărească necorespunzătoare din indemnul mult regretatului vicar al Maramureșului Tit Bud s'a zidit Mănăstirea cea nouă, care s'a sfințit asemenea ca cea veche înainte cu vre-o 300 de ani, în ziua sărbătorii Sf. Maria mare.

Mănăstirea are o avere considerabilă și azi.

Indicele călugărilor dela Mănăstire
În 1637 Episcopul Dumitru Pop. 1682 Egumen

popa Timoțeu brașoveanul. 1694, Protopop Mihaiu. 1713, Mihaiu Koman arhimandit, 1732. Hioresst arhimandrit. 1737 popa Gheorghe. 1745, Monah Tănăsă, 1775 popa Gheorghe. 1779—1780 preotul Ionaș fiul lui popa Mihaiu, apoi s'a administrat prin preoții din comuna Moisei. In anul 1843 călugărul Iosafat Jetkei, un călugăr rus. Cu Iosafat Jetkei dimpreună a fost în Mănăstire și Laurențio Kario, după dânsii Călugării Atanaziu German și Andreiu Gaborfy. Apoi a administrat Mănăstirea Alexandru Gyenge ca preot înar, iar dela 1874 până la 1924 Petru Mihalyi, sub a cărui ocărmuire s'a zisit casa călugerească și Sf. Biserica cea nouă.

Bibliografie. A apărut din „Biblioteca Poporală din Gherla”. No. 1. „Adevărata Biserica a Domnului Nostru Isus Hristos” de Dr. Victor Bojor. Prețul 15 Lei și 1 Leu porto. No. 2. „Datorințele creștinești ale bărbaților” de acelaș autor. No. 3. „Invățătura creștinească pentru femei”. Prețul 6 Lei și 1 Leu porto postal. No. 4. „Invățături pentru tinerii feciori.” Prețul 6 lei și 1 leu porto postal. No. 5. „Invățături creștinești pentru fetele fecioare.” Prețul 6 Lei și 1 Leu porto postal. Se pot procura la Tipografia „Aurora” A. Todoran în Gherla.

A apărut din „Biblioteca Poporală Creștină din Maramureș”. No. 1. „Marele dar al credinții” de Părintele dela Bistrița. Prețul 6 Lei și 1 Leu porto. No. 2. „Mărturisirea sau Spovedania” de P. d. B. Prețul 6 Lei și 1 Leu porto postal. — No. 3. *Duminecile* dela Paști până la Rusalii. Invățături și gânduri creștinești asupra sfințelor Evanghelii din aceste Dumineci, pentru folosul sufletesc al poporului binecredincios. Prelucrare de Părintele de sub munți. Prețul 6 Lei și 1 Leu porto. Se pot procura la Librăria Asociațiunei Sighet Piața Unirii No. 25.

A apărut cea mai ieftină carte de rugăciuni pentru pruncii școlari sub titlul: „*Inchinăciunile Creștinului*” Prețul 4 Lei. Se poate comanda la Librăria Asociațiunii maramureșene în Sighet (Piața Unirii 25).

Posta administrațiunii.

Cvităm cu mulțumită abonamentele primite dela dl. Ioan Major Blaj 100 lei, dela dl. Dr. Aurel Man avocat Sighet 52 lei.

Calendar săptămânal.

4 — 10 Septembrie 1927.

4. **Dumineca 12 d. Rusalii** (Ev. d. Matei 19, 16.) S. Moisi prof. și M. Vavila.
5. **Luni.** Pr. Zaharia.
6. **Marți.** Min. Arhang. Mihail.
7. **Miercuri.** M. Sozont.
8. **Joi.** Nașt. Născ. de Dumnezeu.
9. **Vineri.** Ioachim și Ana.
10. **Sâmbătă.** M. Minodora.